

Architektonická paměť města

rozhovor s předsedkyní Klubu Za starou Prahu Kateřinou Bečkovou

STRANA 2

Nejstarší pražský semafor

vyprávění nejen o malé kovové sovičce

STRANA 3

Lichožrouti ve Ville Pellé

retrospektivní výstava výtvarnice a filmářky Galiny Miklinové

STRANA 3

LISTRY PRAHY 1

vycházejí i v nové online podobě
www.listyprahy1.cz

Pražské jaro 2021
Vstupenky na festival.cz

Čas adventu přichází

Časem se člověk učí vážit si klidu. Místo předvánočního šílení začne vyhledávat tradice. Není to jednoduché, řada věcí je zapomenutá, jen pár odolných zvyků překonalo propast času a zařadilo se mezi aktivně žité tradice.

Advent má v tomto duchu privilegované postavení, na Vánoce se všichni těší, proto si dobu svátečního očekávání rádi zpestřují. Pravda, kdybychom hlásali, že advent je doba pústu a ticha, asi bychom nepochodili. Vyjma křesťanských kruhů, samozřejmě. Stejně tak bychom neuspěli s Adventem od Jarmily Glazarové a neprorazili bychom ani s kovové odlišnými nedělemi, železnou, bronzovou, stříbrnou a zlatou, které vládly normalizačním adventům, přičemž slovo advent se pro jistotu vůbec nepoužívalo. Až doba porevoluční přivedla nejen svobodu, ale kupříkladu i advent a tradice. Z dávných zvyků ovšem zůstalo jen komerční torzo, počínaje Mikulášem a konče hromadou darů pod stroměčkem. Zbytek halí mlhy za-

pomnění. Ví se o svaté Barboře, ale dlouho jsem nepotkala někoho, kdo by měl ve váze barborky. A pokud je má, tak většinou neví proč. Celé období začíná svátkem svatého Ondřeje. Býval to den věštění, ženy litím oliva odhalovaly manželskou budoucnost. Dnes, pokud se zvyk zachoval, je obvyklý až na Štědrý den. Následují Barbora, Mikuláš a Lucie. Víme o nich, ale krom Mikuláše už neslavíme. Barborky třeba kdysi chodily před Mikulášem, aby děti na příchod znepokojivé trojice čerta, anděla a Mikuláše připravily. Byly hodné, nadělovaly, nestrašily. Mikuláš a jeho kolega v dětech obavy budit měli, ale pořád s nimi byl anděl, vyvažující dětský strach z čerta. Pak se adventní laskavost k dětem dost vytrácí. Moc se to s naší zažitou představou o něžné předvánoční pohodě neslučuje, ale naši předkové to vnímali jinak. Bavili se. Svoje zvyky brali jako zpestření temné části roku. Dnes tušíme o upíječce Lucii, ale že běhaly po vsích tajemné Lucky s dlouhými nosy, to se z všeobecného povědomí vytrácí. Navíc Lucky nebyly jediné, 7. 12. řádil mezi dětmi Ambrož, honil je s koštětem v ruce, ale zároveň ztrácel cukrovinky, které nadšené děti s radostí sbíraly. Ambrož byl něžnější než Lucky, ty se vydávaly za děti s nožem v ruce, aby jim hrozily za nedodržení pústu. Někde měly s sebou kamarády, tlupu nezbedníků v podobě kominika, poustevníka či knedlíkového Luce, který kontroloval, zda se jedí knedlíky, tradiční jídlo dne. Po svátku Lucii se objevil děsivý Zber, toho se báli i dospělí. Jinde chodil Klempera. Hrozil dětem, že jim do nohy zatluče hřebíky. Nebyl oblíbený, na rozdíl od Tomášů, kteří chodili těsně před Vánoci. Ti si obdarovávané vybírali, jejich podmínkou bylo, aby dítě nebylo mlsné. Na Štědrý den se pak objevovala strašlivá Perchta, která kontrolovala dětský púst. Tím advent končil. Úplně klidný tedy nebyl, ale vzrušení mu nechybělo. Letos třeba znovu potkáme adventní magické bytosti, až budeme v klidu, o samotě rozjímat o nejbližší budoucnosti. Máme to namíchané podobně jako kdysi, směs strachu, zpomalení, napětí i očekávání a víry. Advent v době covidové. Jeho tradiční magie nám může pomoci zapomenout na aktuální útrapy. Tak klidný advent.

Jitka Neradová

Televize Naživo – nový projekt

Už jste si ji naladili? Nová Televize Naživo je projekt, který v časech, kdy do divadla ani na koncert není, umožní nahlédnout divákovi nejen zblízka na scénu, ale také sledovat hudební, taneční, divadelní, cirkusová a jiná vystoupení v dalších neobvyklých prostředích, do nichž se v čase pandemie kultura přesunula – a to živě.

Všechno se tu děje v reálném čase, teď a tady, naživo. Bez možných oprav a zblízka. Televize Naživo je prostředník, který dokáže propojit živou kulturu s divákem v obrovské míře zdarma ve třech milionech domácností s možností příjmu pozemního digitálního vysílání. Alespoň po dobu, kdy to reálně naživo nejde, ale možná i poté, co se sály divadel a koncertní síně otevrou i divákům. To pak bude záležet na zájmu veřejnosti.

Projekt Televize naživo vysílá již od 20. listopadu. Vznikl z iniciativy Cirkus La Putyka, Jitka78 a společnosti HEAVEN'S GATE režiséra Viktora Tauše a připojily se i další soubory, společně působící v pražském divadle Jitka78. Vysílání nabízí živou divadelní a hudební produkci, ale i tanec, dětskou tvorbu, zábavné pořady nebo nový cirkus. Vznikla také platforma Film Naživo určená těm, kteří nestihnou sledovat pořady přenášené v aktuálním čase. Na této předplacené platformě si mohou navolit kterýkoli z těch, které již proběhly, a zhlédnout je později.

Autoři nápadu Televize Naživo zdůvodňují svůj projekt jasně: „Nebudeme čekat, až se situace změní, musíme začít rozvíjet nové možnosti, aby česká kultura toto těžké období přežila.“ Nový způsob přenosu může nabídnout dokonce i něco navíc oproti živým představením, je to dáno technickými možnostmi. Tvůrci slibují, že jde o nový, průlomový formát, který není jen záznamem živého představení. Natáčí se tu kamerou z ruky, v těsné blízkosti herců, je to vlastně jako mikroskopická studie herectví, píše se na webové stránce, kterou se projekt představuje. Kromě upoutávek a programu na následující období najdete na webu i další zajímavé informace a také přesné instrukce, jak si Televizi Naživo naladit.

S přenosem živých představení začali v Jitkách78 na svých facebookových stránkách už při jarní vlně pandemie. Ze sledovanosti, která se dostala na 150 tisíc diváků, usoudili, že divácký zájem a potenciál tu je. Svědčí o něm i první dny vysílání Televize Naživo, se přibývajícími programy se očekává ještě výrazný nárůst. Kdo by televizní kanál nemohl naladit na svém televizním přijímači, může program sledovat tak jako

Divadlo Na zábradlí Macbeth Too (foto Jiří Šeda)

na jaře, přes facebookové stránky Jitka78 nebo příslušného divadla.

Program v listopadu a na začátku prosince tvořily dvě divadelní představení týdně. K vidění byl například Macbeth z Divadla na Zábradlí, proběhl živý koncert Lenky Dusilové. Všechny dny dopoledne je tu DOMANĚŽ, výukový program pro děti a rodiče, který pomůže rozvíjet tělo. Páteční večery patří vždy Late Night Show, dvouhodinovému mixu kabaretu, hudby, tance, burlesky i magie, jehož podobu má na starosti pokaždé jiný režisér. V sobotu 5. 12. se v televizi chystá Mikulášská Naživo. Probíhají jednání s mnoha dalšími kulturními subjekty, například s Národním divadlem, Městskými divadly pražskými, s Pražskou komorní filharmonií i Českou filharmonií. Z uvedeného je patrné, že výběr je pestrý a zdaleka nejen „alternativní“, jak by se mohlo na první pohled zdát. V současné době je do projektu zapojeno již několik stovek tvůrců a umělců, nabízené programy ovšem procházejí sítí kvality.

Co Televizi Naživo poprát? Nejen stálý nárůst diváků a šťastnou ruku při výběru a tvorbě programu. Také dobrou volbu, co dál, až dojde na úplné uvolnění kulturního života a bude potřeba rozhodnout o budoucnosti projektu.

Martina Fialková

Průvod na svatého Mikuláše se zřetelně vyobrazenými maskami (wikipedia.org)

Lití oliva přes klíč do studené vody při věštění budoucnosti (wikipedia.org)

Institut Bohuslava Martinů oslaví 25. výročí

V předvečer 130. výročí skladatelova narození 7. prosince se uskuteční slavnostní koncert Institutu Bohuslava Martinů, na kterém vystoupí Zemlinského kvarteto. Institut si jím připomene 25 let od svého vzniku. Koncert začne v 19:30 a bude streamován na YouTube, Facebooku a webových stránkách www.martinu.cz. Zazní díla Bohuslava Martinů a Viktora Kalabise – lahůdkou bude uvedení nedávno objevené rané verze Smyčcového kvarteta č. 2 Martinů.

Založení institutu inicioval Viktor Kalabis, bývalý předseda správní rady Nadace Bohuslava Martinů, která je jeho žizovatelem. Ředitelem je Aleš Březina, muzikolog a skladatel, který vybudoval instituci, která komunikuje s celým světem. „Od počátku jsem doufal, že bude možné vytvořit pro Bohuslava Martinů takové badatelské zázemí, jaké si osobnost jeho významu zaslouží.“

Zemlinsky Quartet

Díky kontinuální podpoře Nadace Bohuslava Martinů a široké mezinárodní spolupráci se to podařilo.“ říká A. Březina. Největším projektem institutu je Souborné vydání díla Bohuslava Martinů, který byl oceněn prestižní Cenou předsedkyně Grantové agentury ČR za rok 2020.

–PR–

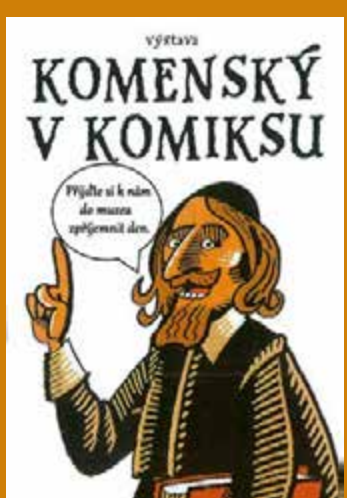
PLACENÁ INZERCE

KOMenský v KOMixsu

Mimořádná výstava KOMenský v KOMixsu se koná v rámci národních oslav J. A. Komenského u příležitosti 350. výročí úmrtí. Originálním způsobem provede návštěvníka celým životem J. A. Komenského. Příběh Komenského života sepsala Klára Smolíková a svými obrazy ho doprovodil komiksový ilustrátor Lukáš Fibrich. Výstava je doplněna řadou interaktivních prvků od Andrey Koblasové.

Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, Valdštejnská 18–20, Praha 1, prodlouženo až do 30. 6. 2021, otevřeno út–ne 10.00–17.00

www.npmk.cz

PŘIPOMEŇME SI V PROSINCI

- 4. 12. 1875 * Rainer Maria Rilke, německy píšící spisovatel, pražský rodák († 29. 12. 1926) – 145 let
- 5. 12. 1880 založena Ústřední matice školská v Praze – 140 let
- 9. 12. 1980 byla otevřena trasa A 2 pražského metra, stanice Jiřího z Poděbrad, Flora, Želivského – 40 let
- 10. 12. 1790 * Václav Veverka, vynálezce ruchačky spolu s bratrancem Františkem († 23. 2. 1849) – 230 let
- 10. 12. 1870 * v Brně Adolf Loos, architekt a teoretik († 23. 8. 1933) – 150 let
- 13. 12. 1980 byl ukončen provoz tramvajové dopravy na Václavském náměstí v Praze – 40 let

- 13. 12. 1995 po rekonstrukci byl otevřen Veletržní palác jako sídlo Sbirky moderního umění Národní galerie – 25 let
- 20. 12. 1890 * Jaroslav Heyrovský, fyzikální chemik, tvůrce polarografické analytické metody, nositel Nobelovy ceny († 27. 3. 1967) – 130 let
- 23. 12. 1555 * Mikuláš Dačický z Heslova, spisovatel († 25. 9. 1626) – 465 let
- 24. 12. 1920 * Jiří Hanzelka, cestovatel († 15. 2. 2003) – 100 let
- 25. 12. 1930 premiéra prvního českého zvukového filmu Fidlůvka – 90 let

Kateřina Bečková – o architektonické paměti města

Jméno Kateřiny Bečkové se objevuje v souvislosti s Muzeem hlavního města Prahy, kde pracuje jako kurátorka sbírky historických fotografií a Langweilova modelu. Je také autorkou několika publikací z řady „Zmizelá Praha“ a ani ve volném čase ji pražská architektura nenechává klidnou. Proto jej už mnoho let tráví intenzivní prací pro Klub Za starou Prahu a již dvě desetiletí je jeho předsedkyní. Členové klubu monitorují proměny a plány, které ovlivňují původní pražskou výstavbu, a ve spolupráci s veřejností se snaží zabránit případným nenávratným škodám na architektonicky cenných místech. Říkám si, že to už je téměř posláni.

Četla jsem od mala různé pražské pověsti a později si při toulkách místy, kde se odehrávaly, na ně vzpomínala. Kudy vedla vaše cesta? Kde se vzala vaše úcta a vašeň pro historii a architekturu?

Tak asi v 16-17 letech jsem se začala toulat po Praze. Jako dítě jsem doslova neznášela, když mi maminka trochu obrozenecky řekla: tady bydlel ten, tady onen, tady se stalo tohle, támhle onohle. Ale když jsem se začala po městě pohybovat sama, tak to bylo jiné. Na Malou Stranu jsem chodila z Dejvic pěšky přes Hrad a z Nerudovky jsem byla úplně páf. Městánské domy se šitý a domovními znamenými, na ty jsem se nemohla vynadít. Sestavovala jsem si pak vlastní procházky po Malé Straně a Starém Městě, k nimž jsem si vypisovala údaje z různých průvodců.

Jak jste se později dostala k činnosti v Klubu Za starou Prahu?

Iniciálním zážitkem památkového aktivismu pro mně byla demolice novobaroického Špačkova domu v Klimentské ulici v roce 1993. To bylo dost ošklivé prozření, zřejmě jsem si myslela, a nejen já, že v nové společnosti po roce 1989, která se tehdy formovala, se zdravé a hodnotné domy prostě bourat nebudou, že státní památková péče je ochrán. Dost dlouho mi trvalo, než jsem pochopila, co je to občanská společnost. V rámci mého zájmu o Prahu působil právě Klub Za starou Prahu, začala jsem chodit na jeho akce a vtáhl mne do sebe.

Mnoho Pražanů jistě ví, co je Klub Za starou Prahu, ale možná také, že hodně dalších to neví. Můžete tedy klub krátce představit?

Je to spolek, který vznikl v roce 1900 a funguje tedy bez přerušení již 120 let. Zabýváme se ochranou památek v tom smyslu, že sledujeme, co se děje a vyjadřujeme k tomu svůj názor. Bohužel pravomocí v rámci schvalovacího procesu nemáme žádné, jen právo vyslovit

s svůj názor. Ale když se ohlédnu za tou více než stoletou historií Klubu, pak se mi zdá, že právě to vstupování do veřejného prostoru s názorem prostřednictvím různých vyjádření a mediálních kampaní mělo a má největší smysl, protože formuje památkové vědomí lidí. Máme asi 900 členů a vydáváme svůj věstník.

Sídlo klubu v JUDITINĚ VĚŽI u Karlova mostu je na místě více než symbolickým, spojujícím Staré Město s Malou Stranou. Co všechno Juditina věž návštěvníkům nabízí?

V přízemí, tedy pod věží, v domě bývalé celnice, provozujeme knihkupectví, které se pochopitelně jmenuje Juditina věž. Specializuje se na odbornou a populárně-vědnou literaturu z humanitních oborů, knihy však nabízí i na svém e-shopu. V prvním patře věže nové budujeme archiv, v druhém je kancelář a v třetím zasedačka. Jednou měsíčně, zpravidla první sobotu v měsíci, připravuje náš knihkupec Jaroslav Navrátil pro zájemce prohlídku celé věže. V románské síni, sousedící s knihkupectvím, se pořádají kromě letních měsíčních pravidelných přednášek nazývaných Pondělky ve věži a příležitostné akce, zejména různé křty knih a koncerty a besedy. Bohužel v letošním roce se mnoho akcí vzhledem k pandemii covidu nekonalo.

Jaká je historie věže a vašeho usídlení se v ní?

Klub získal v roce 1927 nájem v této menší malostránské mostecké věži, která původně patřila k Juditinu mostu, a proto se jí říká Juditina. Věž je v jádru velice cennou románskou památkou, s níž zacházíme velmi pietně. Nicméně před dvěma lety měla namále, městská část pod vedením v minulém volebním období připravovala jakousi razantní rekonstrukci věže pro nespécifikovaný účel. Kvůli ní hrozilo i naše vystěhování, byť máme platnou nájemní smlouvu od roku 1994 na 100 let. Velmi jsme se bránili, vždyť samotné interiéry našich prostor, zařizova-

né před téměř sto lety, mají již památkový charakter. Z nepochopitelných důvodů tuto akci podporoval i magistrátní památkový odbor, zatímco Národní památkový ústav byl zásadně proti. Naštěstí zasáhlo ministerstvo kultury a závazné stanovisko památkářů magistrátu zrušilo. Takže nebezpečí pro Juditinu věž je snad pro tuto chvíli zažehnáno. Na začátku roku jsme dokonce získali od městské části do pronájmu navíc i první patro věže, kam chceme umístit náš, již zmíněný, velmi bohatý archiv. Bude přístupný badatelům z řad studentů, historiků i zájemců.

Na co se v klubu zaměřujete v současné době?

Klub Za starou Prahu má vlastně dvě stránky, mohla bych je nazvat provozní a ideovou, nebo také vnitřní a vnější. V rámci té první se snažíme, aby vše fungovalo, jak má, připravujeme se na nové uspořádání archivu, plánujeme jeho vybavení a zařízení, kolegově také zahájili pořádání online přednášek, musí běžet provoz knihkupectví apod. V té druhé stránce se tříbí a formulují názory, to je doména tzv. Domácí rady, tedy výboru Klubu. Nyní je na stole například návrh na částečnou zástavbu prostranství před hotelem Intercontinental, osud železničního mostu pod Vyšehradem a návrh dostavby budovy Invalidovny.

Jaký je tedy váš pohled na zástavbu před Intercontinentalem, na ploše nedávno pojmenované jako náměstí Miloše Formana?

To náměstí je součástí komponované-

ho okolí hotelu, každá stavba, která nebude jen lehkým pavilonem, do prostoru vstoupí rušivě. Není podstatné, zda tam něco stálo před válkou, protože výstavbou hotelu a úpravou jeho okolí nastala nová urbanistická situace. Navíc nezastavěné náměstí umožňuje volný průhled na kubistickou fasádu tzv. Učitelství domů od Otakara Novotného a samozřejmě i na brutalistní architekturu hotelu Intercontinental. To je bonus tohoto prostoru, který by Praha měla hýčkat.

A zmíněná Invalidovna, ke které se také má přistavovat?

Jsem rádi, že Invalidovnu dostal do správy Národní památkový ústav. Nad možností dostavby dvou křidel pro koncertní provoz na jižní straně jsme v Klubu bouřlivě diskutovali. Pokud se kvůli tomu nebude muset v samotné budově nic bourávat, dokážeme se s nimi smířit. Nejsme odpůrci spojení moderní a historické stavby.

I ve svém povolání kurátorky v Muzeu města Prahy se věnujete „architektonické paměti“ města, spravujete sbírku historických fotografií Prahy a také Langweilův model. Vstupili jste do období adventu a Vánc. Čím si toto období Pražané zpěstřovali v dobách začátků fotografie?

Myslím, že v základních rysech se vnímání Vánc kdysi a dnes příliš neliší. Sváteční okamžiky trávili Pražané doma v rámci rodiny, případně po návštěvách. Podobně jako naši předkové můžeme i dnes navštívit vánočně vyzdobené kostely a obdivovat jejich betlémy, z nichž nejnámější je ten u kapucínů na Loretánském náměstí s figurami v životní velikosti. Tradici svátečních dnů byly kdysi také procházky, či spíše korzování po městě v slavnostních šatech a slavnostní náladě se zakončením v pohostinském zařízení. Pokud napadl sníl, na všech myslitelných šikmých plochách, například v parcích, se sáňkovalo. Mráz skýtal i mnohá další povyrazení, protože Vltava pravidelně zamrzala. Podskalští plavci připravovali kluziště pro odvážené bruslaře přímo na zamrzlé řece. Na jiném místě z Vltavy těžili a odváželi led, a to byla velká podivná, kterou Pražané sledovali z mostů. Historické fotografie těchto dějů mám tak pevně uložené v paměti, že jednou před mnoha lety, když byl silný mráz a Vltava i v Praze lehce zamrzla, hned jsem se na to běžela podívat a přišla se, jak si bláhově v duchu před-

stavuji, že nad tou zamrzlou Vltavou snad uvidím i to staré Podskalí.

Dovedete si jako historička představit, že byste se ocitla uprostřed adventu v Praze, řekněme, před 100 lety, roku 1920? Kam ještě byste se zašla podívat?

V Praze měly tradici vánoční trhy s tím hlavním, který byl na Staroměstském náměstí. Asi by mne bavilo jít se podívat na sortiment vánočního zboží, v mnoha případech rukodělného. Možná bych zjistila, že to není moc odlišné od dnešní nabídky. V druhé polovině dvacátých let minulého století se začaly strojit vánoční stromy republiky, ale ty ještě určitě nesvitly elektrickými řetězy a ozdobami jako dnes. Obecně řečeno, světelná atmosféra trhů s mihotáním různých olejových a petrolejových lampiček ve stánkách při večerním stmívání musela být zvlášť půvabná. Asi bych si užila i zvukovou stránku toho času, žádné elektrické vyhrávání, jen živý hovor, případně živě zpívané koledy, nebo nějaké pouliční písničky, do toho vyvolávání prodávačů, zacinkání pražského orloje a zvuk kostelních zvonů odbíjejících čas.

Martina Fialková

Tichá adventní setkání

TICHÝ SVĚT

Tradičně každý rok pořádá organizace Tichý svět adventní koncert s tlumočením do českého znakového jazyka v bazilice sv. Petra a Pavla na Vyšehradě.

A protože letošní rok je rok velmi speciální, bude i koncert speciální. Odehraje se během čtyř adventních nedělí v prostředí Facebooku s názvem Tichá adventní setkání a přinese tak slyšícím i neslyšícím trochu hudby, kterou jde vnímat i očima, až k nim domů.

Koncert je pořádán tak, aby byl rovnocenným zážitkem pro slyšící i neslyšící. Každé setkání se neobejde bez vánoční skladby s uměleckým tlumočením do českého znakového jazyka. Diváky čekají také promluvy, vyprávění s vánoční atmosférou a bilance roku 2020.

www.tichyvet.cz

Svobodná hra

EKORUBRIKA

Knih, které se týkají výchovy, vychází hromady. Já bych však chtěl upozornit na knihu, která vyšla v listopadu a od ostatních knih o výchově dětí se hodně liší. Je to kniha o tom, co jste sami jako děti zažili a čeho se dnešním dětem často nedostává. O svobodné hře venku.

V rozvoji dětí má svobodná hra zásadní význam. Učí děti tvořit, plánovat, rozhodovat se, dávat a brát, naslouchat druhým, vyjednávat, kontrolovat své impulzy, překonávat překážky. Dává jim smích a radost ze života. Dovoluje dětem, aby objevily své silné stránky a staly se samy sebou.

Proč si knihu přečíst? Podíváte se na „obyčejnou“ dětskou hru z mnoha úhlů a objevíte, jak geniálním vynálezem pro lidský rozvoj hraní je. Zjistíte, jak dnešní dětství hubne a co vše děti ztrácejí, když nemají dost příležitostí řídit svou vlastní svobodnou hru. Objevíte, že čím jedno-

dušší jsou hračky, tím různorodější hru nabízejí, a naopak čím uklizenější je hřiště, tím monotónnější je hraní. Dozvíte se, kde dětem v hraní nepřekážet, a naučíte se, jaký je rozdíl v roli hřídače, ředitele a herního průvodce. Až vyzkoušíte všech 500 startérů svobodného hraní, začnete hravě vymýšlet své vlastní.

Pokud nevíte, co to svobodná hra je, kniha vám pojem vysvětlí a ukáže. A poradí, jak své okolí na svobodnou hru připravit. Jak a kdy řešit konflikty, které při hře přirozeně vznikají.

Knihy obsahuje tzv. startéry her, jakési impulzy, které dětem pomohou rozjet hru. Autoři čtenářům také poradí, jak do hry zapojit přírodu. Vítr, hlínu, vodu, kaluže, klacky, stromy. Ale i přírodu, před kterou děti zpravidla hlídáme, jako je například oheň. Knihu Svobodná hra napsali Justina a Petr Danišovi, koupit ji můžete například na webu www.svobodnahra.cz/kniha.

Martin Mach Ondřej / Ekolist.cz

Nevíte, čím obdarovat své blízké?

Máme pro vás skvělý tip!

Divadlo Řeznické

Můžete zakoupit dárkový poukaz Divadla v Řeznické v elektronické verzi a zaplatit ho převodem.

Hodnotu poukazu si můžete určit vy sami a jeho platnost je jeden rok od zakoupení. Obdarovaný si poté sám dle vlastního výběru zvolí, kdy a které představení bude chtít z repertoáru divadla navštívit.

Udělejte radost sobě nebo svým blízkým a podpořte Divadlo v Řeznické a kulturu. Dárkový poukaz objednávejte na e-mailu divadlo@reznicka.cz.

Muzeum literatury pod novou vizuální identitou

Památník národního písemnictví pod značkou Muzeum literatury otevře v roce 2021 v Petschkově vile v Bubenečské expozici věnovanou literatuře. Nová vizuální identita instituce vychází z designérské soutěže. Vítězné studio 20YY Designers představilo koncept, který originálním způsobem propojuje fragmenty z archivu instituce se současným komunikačním jazykem.

PNP byl od svého vzniku vázán na historické prostory Strahovského kláštera. Jeho logo – lev s knihou – lze chápat jako součást klasické představy o muzeu. A právě změny, kterými instituce nyní prochází, mají své opodstatnění i ve změně vizuální identity.

Samotná symbolika tak nabízí možnost ukázat literární muzeum ve smyslu otevřené stránky vybízející k dalšímu vnímání textu nebo vizuálního sdělení. Zároveň je variabilní k dalším možnostem proměn, uvádí ředitel instituce Zdeněk Freisleben.

S dalšími informacemi o vznikajícímu muzeu se návštěvníci mohou seznámit na webových stránkách Muzea literatury.

Aneta Křížková

prosinec

POŘADY PRO SENIORY

Ztajená historie Prahy – vycházky Vlastivědného kroužku, sraz vždy ve 13.45

- 12. 12. **Ujezdecká malostránská arbesiana** – sraz u vchodu do Tyršova domu u stanice tramvaje
- 19. 12. **Beethoven a Wagner vpsed v extra hotelu** – sraz za Prašnou bránu v Celetné ulici

NEBE NAD HLAVOU

Venuše ráno nízko nad JV, pozorovatelná až do konce roku. Koncem měsíce ve výšce jen 6°, jasnost klesne na -3,9 mag. Měsíc většinu noci mimo ráno, viditelnost dobrá, jasnost klesá k -0,3 mag, zapadá kolem 2 hodiny. Planety **Jupiter** a **Saturn** večer nad JZ v Kozorohu ve velmi těsné blízkosti, viditelnost končí. **Slunce** vstoupí do Kozoroha 21. 12. v 11:03, zimní slunovrat, začátek astronomické zimy. Východ mezi 7:37 a 7:59, západ mezi 16:01 a 16:08. **Měsíc:** nov 14. 12. v 17:16, úplněk 30. 12. ve 4:28. Konjunkce s Poluxem (Blíženci) 4. 12. (3h), s Aldebaranem (Býk) 27. 12. (22h). U Spiky (Panna) 10. 12. ráno, 16. a 17. 12. večer se skupení s Jupiterem a Saturnem. **Metorický roj Geminid** (ideální četnost 150) při jeho maximu 14. 12. (0h) neruší Měsíc.

KONTEJNERY NA PRAZE 1

Velkokapacitní kontejnery budou přistaveny od 14.00 do 18.00, ukládání bude koordinovat obsluha.

úterý 1. 12. Široká naproti FF UK, Masná x Malá Štupartská
pátek 4. 12. Haštalská u č. 2, Petrářská náměstí x Lodecká
úterý 8. 12. U Dobřenských před křížovatkou s Betlémskou, Dlouhá 46
pátek 11. 12. horní Malostránské náměstí, Pohořelec horní parkoviště
úterý 15. 12. Hellichova ul., Ostrovní u ZŠ naproti č. 12
pátek 18. 12. Besední č. 2 (roh parčíku), Štěpánská x Řeznická

(zdroj OÚ MČ Praha 1)

ŘÁDKOVÁ INZERCE

tel.: 257 533 280-1 | listyprahy1@jalna.cz

■ **SÍDLO PRO S. R. O., OSVČ V PRAZE**
od 149 Kč/měsíc, tel.: 728 991 247
www.SidloproFirmuPraha.cz

listyprahy1.cz
v nové online podobě

Krásné Vánoce plné lásky Pomozte seniorům, dětem i zvířatům

Vánoce by měly být časem radosti a pohody. Takové prožití svátků ovšem není samozřejmostí pro všechny. Tento čas tak může být ideální pro šíření lásky i mimo okruh našich nejbližších. V prosinci probíhá hned několik zajímavých dobročinných sbírek, které potěší obě strany.

Vzdělávací a kulturní Centrum Elpida již několik let zprostředkovává prodej ponožek, které zahřejí nejen na nohou, ale i u srdce. Ponožky totiž plete více než 200 babiček z celé České republiky. Tyto originální pletené ponožky dávají babičkám práci a radost z pocitu užitečnosti a zároveň podporují aktivity pro seniory v Centru Elpida. Pokud už ale ponožky pod strojemekem vaše nejbližší unavují a chcete pomoci ještě více, můžete na e-shopu zakoupit ponožky pro osamělé seniory, kteří jsou v době epidemie koronaviru ještě více osamoceni. Dárek je zahřeje a ukáže

jim, že na ně někdo myslí. Více informací je na webu www.shop.elpida.cz.

Dalším zajímavým projektem je Krabice od bot pořádaná Diakonií Českobratrské církve evangelické, která je jedním z největších poskytovatelů sociálních, zdravotních a vzdělávacích služeb v ČR. Do 6. prosince na jejich webu probíhá 10. ročník sbírky, ve které je možné darovat dětem dárky, jež se vejdou do krabice od bot. Dárek je poté utněn a zanesen na některé z odborných míst, odkud putuje ke konkrétnímu dítěti. Pokud přípravu dárku nestiháte nebo chcete přispět na splnění velkého přání, jako jsou kroužky, doučování, sport a další, lze zakoupit takzvanou Krabici online. Všechny informace jsou dostupné na webu www.krabiceodbot.cz.

Nejen o Vánocích je krásné udělat radost opuštěným zvířatům. Na webu www.psi-prani.cz a www.kociiprani.cz lze plnit přání pejskům a kočičkám z útulků. Na uvedených stránkách jsou konkrétní příběhy zvířátek, je možné přispět na veterinární péči, krmivo nebo větší projekty útulků, ale můžete i například zjistit, co útulky potřebují, a donést dárek osobně. Jsou zde také uvedené adresy, kde můžete opuštěná zvířata najít, a případně si některé vybrat a přijmout ho do rodiny.

Martina Janoušková

Muzeum Lichožroutů – vstup vítaný!!!

To je název multimediální retrospektivy ilustrátorky, výtvarnice a filmářky Galiny Miklinové, kterou připravila Villa Pellé. Výstava byla podle plánu zahájena 1. prosince online vernisáží. První malé i velké návštěvníky by výstava mohla dle aktuálního rozvolňování protiepidemických opatření přivítat hned 2. prosince. Přízivci Lichožroutů mohou do galerie prozratim vyslat své liché ponožky, které se stanou součástí instalace.

Dílo Galiny Miklinové plynule přechází z tradiční formy ilustrace do komiksu či animovaného filmu a rozumí si se slovem i hud-

bou a umožňuje dát důraz na multimediální pojetí výstavy. Dominovat budou pochopitelně Lichožrouti, jejichž příběhy vytvořila spolu s básníkem Pavlem Šrutem. Vesměs sympatičtí pletení rošťáci, kteří se stali nepřehlédnutelným a univerzálním knížením i filmovým fenoménem, však nechají prostor i pro další povedená díla své stvořitelky, jako jsou například Čilovnici nebo Stráždýlko Stráža.

Výstava ve Ville Pellé bude otevřena až do 28. března 2021, po znovuotevření galerií budou ohlášeny přesné termíny bohatého doprovodného programu. Více informací na www.villapelle.cz.

TIP NA KNIŽKU

Vladimír Stibor a kolektiv Cesta k hoře úsvitu – Almanach české poezie 2020

Připutovala ke mně pívání knížka, kde se na titulní stránce k nebi vzpíná záhadná Hora úsvitu a uvnitř ji doplňují další křehké a něžné ilustrace Jitky Pišové. Almanach české poezie, který vydává dlouholetý čtenářský a vázaných, Vladimír Stibor s pomocí svých přátel (& kolektiv).

Je to úctyhodná práce, která sestává z komunikace s několika desítkami autorů z celé republiky a pokaždé i několika českých básníků žijících v zahraničí (letos Slovensko, Švédsko, Austrálie, Německo i USA). Pročítání, vybírání a vyhodnocování, co nejlepšího z jejich tvorby toho roku zařadit. Shánění finančních prostředků na vypravění a tisk ve vyříbené grafické úpravě, a pak houževnatá práce, almanach propagovat, dostat jej ke čtenáři. Vladimír Stibor si to vyzkoušel už 13x, tolik totiž vyšlo almanachů v jeho péči.

První se jmenoval *Slova nejsou tam, kde je vidíme* a zrodil se v nakladatelství Jana Drdy v Příbrami v roce 2003. A následovaly další. Několik z nich se mi v minulých letech dostalo do ruky. Okouzluji už svými názvy: jen namátkou například *Před hradbami noci* (2004), *Básníci z podkroví* (2006), *Rybáři odlivu* (2015) či *Řezbáři stínů* (2016).

Když jsem ten letošní vytáhla z obálky, ve které přišel, byl založen bílým lístkem na straně 80. Přelétla jsem očima název a hned pak i text básně Mike Perryho – *U Písecký brány*. Myslí, že autor sborníku, žijící v Příbrami, vůbec netuší, že nakladatelství našich novin je v těsném sousedství s touto pražskou památkou. A ten lístek nejspíš jen náhodou zapomněl. Takové neuvěřitelné náhody jsou poezii života. Stojím kousek od Písecké brány s knížkou v ruce a čtu si. Přečtete si také.

Je tu ale několik desítek dalších básní: s jednou či dvěma strofami i obsáhlejších, ve versích i volných. Mnohé zaujmou svou otevřeností, syrovostí, upřímností, jiné jsou tajnosnubné, autoři jsou zastoupeni dvěma či třemi básněmi. Nacházíme tu známá jména: Jiří Záček, Jan Krůta, Radana Šatánková, Jan Cimický, ale také jména neznámá, včetně nejmladší autorky, čtrnáctileté Magdaleny Ječné a nejstaršího 91letého Ladislava Mušky. S potěšením tu nacházím i básně několika svých známých.

Vladimír Stibor zde zveřejňuje i své dvě básně, jedna z nich je věnována blízkému příteli Miroslavu Kovaříkovi, nezapomenutelnému recitátorovi a divadelníkovi, který letos zjara opustil tento svět.

Je zajímavé pročítat si na konci sborníku, kdo jsou všichni ti snílci a básníci tvorové, autoři letošního vydání. Jak pestrá je to společnost: od zdravotní sestřičky přes profesora botaniky až po vlakvedoucího. Říkám si, že to je nejlepší důkaz potřeby poezie. A že je dobré, když čeští poeti mají svého Vladimíra Stibora.

Vydalo nakladatelství PaperJam v Hradci Králové

Martina Fialková

Umění pro NADĚJI

Jaroslav Róna

Trafo Gallery vystavuje díla 12 autorů mezi něž patří Michal Cimala, Jakub Hubáček, Jakub Janovský, Jan Kaláb, Anna Neborová, Jakub Nepraš, Michael Rittstein, Jaroslav Róna, Jakub Roztočil, Martin Salajka, Ira Svobodová a Ivana Štenclová. Jejich díla nabízí k charitativnímu prodeji spolu s kalendářem na pomoc Nízkoprahového denního centra pro lidi bez domova NADĚJE. Umění v čase nouze opět pomáhá potřebným.

Po loňské spolupráci s fotografem Jiřím Šourkem se Trafo Gallery rozhodla znovu podpořit NADĚJI. Patrony kalendáře a výstavy se stali například architekt David Vávra, herečka Klára Issová, zpěvák Tomáš Klus, tenista Tomáš Berdych, herečka a zpěvačka Berenika Kohoutová, rapper Orion, kardiolog prof. MUDr. Jan Pirk, DrSc., ekonom Tomáš Sedláček, režisér Václav Marhoul, astronom Jiří Grygar a další.

Ivana Štenclová

Kalendář k zakoupení na: <https://trafogallery.cz/store/ostatni/kalendar-trafo-art-2021/> <https://trafogallery.cz/store/ostatni/kalendar-trafo-art-2021/>

Sovička

Na Národní třídě, dříve Ferdinandalle, je velmi pompézní brána, která bývala vstupem do ohrazeného Starého Města. Nyní může návštěvník Prahy touto branou vstoupit do bytového a obchodního areálu Platýz, který je jedním z největších stavebních celků v Praze. Tato brána byla ale také vstupem do prostoru velkého středověkého tržiště, ze kterého dnes zůstaly jen názvy: Uhelný trh, Ovocný trh, Havelský trh a Skořepka.

Na trhu Uhelném se neprodávalo jen uhli, nýbrž všechno možné, především zelenina, maso, ovoce, ale také květiny a možná i trochu později vánoční stromky. Také zde jsou Kotce, dnes jen poměrně úzká ulice, která ovšem ještě v době mého mládí sloužila jako zajímavé textilní vetešnictví. Dalo se tam koupit leccos a člověk se mohl nákupem vyžazené uniformy stát z civila vojákem nebo pobudou. Trhů bylo prostě v Praze mnoho. Dobyččí trh, dnes Karlovo náměstí, byl největším náměstím v Evropě.

A Koňský trh. Na tomto trhu, na jeho horním konci, možná někde v místech slavného koně od pana Myslbeka, stál pranýř a pro výstrahu podvodníkům tam byla i šibenice.

Kdysi byl i prostor mezi ulicemi Celetnou a Národní třídou jedno velké tržiště. Ozývaly se tehdy hlasy trhovačů, že by bylo dobře zboutat tu „ošklivou“ budovu Stavovského divadla a spojit trhy dohromady. Okolo těchto trhů byla spousta zájezdních hospod a také stáji, neb formani se museli dobře postarat o své koně. Zboží bylo nutno na tržiště dovézt, a to právě z Dobyččího trhu z Karlova náměstí a z trhu Koňského, tedy z Václaváku. A také z venkova,

bez něhož by se město neušlo. Stáje byly právě na Uhelném trhu, hned vedle hospody s dnešním názvem U dvou koček. Jednotlivé stáje je možno i dnes vidět, slouží ovšem jiným účelům. A s nákladem se projíždělo velkou branou právě v Platýzu, kde jsme vylet po pražských tržištích začali, a proto o tom píši. Na braně z Národní třídy je totiž dosud malý, ale nejstarší pražský semafor. Nesvítl a není barevný. Je to malá kovová soška. Sovička.

Sovička na svém místě sedí už déle než dvě stě let. Ve své době poloha sovy na bidýlku oznamovala, zda je volno ve stájkách pro formanské vozy. Když měla sova hlavu nahoru a seděla pěkně vzpřímeně, dávala najevo, že jsou v ještě volná místa a vjezd je povolen. Pokud visela z bidýlka hlavou dolů, stáje v Platýzu a formanských hostincích byly obsazeny a bylo zakázáno vjíždět do průjezdu.

Před Vánocemi se prý soška rozzářila zlatavým leskem a hodným dětem chudých rodičů, které se marně těši-

ly na dárky, i křídélky zamávala. Sovy jsou moudré a ví, jak bolestně může být nenaplněné očekávání radostí, která nepříjde. Letošní Vánoce, na které jako mokrá špinavá deka dolehla pandemie, lehce zamává každému, kdo se na ni bude chvíli dívat a přát si zaslechnout šum jejich křídýlek.

Přijďte ji pozdravit a přejte vroucně všem, aby se zase mohlo volně dýchat a aby se lidé nemuseli jeden druhému vyhýbat. Vždy, když vcházím do Platýzu, koku na sovičku a jsem rád, že tam stále vzpřímeně sedí a já mohu jít dál. Často chodíme okolo nejrůznějších soch a nápisů s plnými taškami a hlavu ani nezvedneme. A nejen, že tu krásu nevidíme, ale ani nevíme, co tím chtěl kdysi autor nebo magistral říci. Tak přátelé, hlavu vzdržte, a přejme všem i sobě jen dobré.

Jan Branbenec

foto: David Černý/MilujuPrahu.cz
Text vznikl pro *Vítečské svobodné listy*, česky psané periodikum vydávané ve Vidni.

Mike Perry U Písecký brány

To by bylo krásný kdybys tak za mnou přišla a vyzvedla si mě u Písecký brány
Zašli bychom na kuřecí vývar
maj ho tam za osmatřicet
a taky pivo Ferdinand
a skvělejší svařák
jak máš ráda

To by bylo krásný
Kdybys tak za mnou přišla
Už by se smrákalo
a my si tam poslechli
kdo by hrál
třeba Petera Lipu
nebo Rybovku
když budou ty svátky
zkoukli novou výstavu
a pak se courali
nočníma Sadama
až tam k nám k Biu Oko
To by bylo krásný
Kdybys tak za mnou přišla
A vyzvedla si mě u Písecký brány...

Jenže středověk neskončil
A mezi námi stojí právě
ty Mariánské hradby
Takže zase bageta
Vývar bez tebe
mi prostě nějak nejede.

Mike Perry z Prahy o sobě v almanachu uvádí: bojovník s větrnými mlýny a také přítel i kamarád Mirka Kovářka

(nezapomenutelného recitátora, divadelníka a publicisty, který letos zemřel, pozn. red.).

MINARET DIVADLO

Reduta Národní 20, Praha 1
www.divadlominarec.cz, 732 575 666
info@divadlominarec.cz
Studujte web Divadla Minaret s aktualizovanými informacemi v souvislosti s opatřeními vlády.
1., 6., 13., 19. Putování do Betléma 15.00
7., 8., 14., 15., 16., 17. Putování do Betléma 9.00, 10.30
Začátky představení v 9.00 a 10.30, není-li uvedeno jinak.
Činnost souboru je podporována hl. m. Prahou a Prahou 1.
Herecké kurzy v Redutě! Kurzy pro děti a mládež (ve věku 10 až 18 let) na Praze 1 každou středu od 16 do 18 hod. Blíží informace na tel: 732 575 666.

STUDIODVADLO

Palác Fénix, Václavské nám. 802/56, P 1
www.studiodva.cz, 222 222 598,
pokladna@studiodva.cz

STUDIODVADLO

JSME S VÁMI
ONLINE VYSÍLÁNÍ

Vážené diváky, dokud nám neumožňuje aktuální situace otevřít brány našeho divadla, můžete se alespoň těšit na naše online živé vysílání JSME S VÁMI, které jste si na jaře tolik oblíbili. Exkluzivní vysílání, které začíná v klasických 19.00 je zdarma, ale zájemci si mohou pořídit dobrovolnou vstupenku. Pevně věříme, že vás humor neopouští a strávíte rádi večer ve společnosti našich hvězd jako jsou Patrik Hartl, Bob Klepl, Monika Absolonová, Berenika Kohoutová, Iva Pazderková, Roman Štabrník, Sabina Remundová a řada dalších.

Termíny online vysílání v prosinci:
2., 9., 16., 22., 30.
Blíží informace o programu vysílání najdete na www.studiodva.cz

Rádio Kašpar – čirá radost!

Nečekané se stalo skutečností. Spolek Kašpar zahájil vlastní internetové rádiové vysílání. Žádné zprávy o covidu, doprava a počasí – jen dobrá hudba a zajímaví hosté. A samozřejmě vaše otázky a naše odpovědi.

Vysílá se živě od pondělí do pátku, 9.00 – 15.00. Večer od 18.00 se použije záznam denního vysílání pro ty, kteří přes den nemají čas nebo poslouchat v práci jednoduše nemohou. Mimo tyto časy jede mix hudby bez moderátorů a o víkendu plánujeme sestřihy z rozhovorů. Moderátory jsou herci ze Spolku Kašpar. Každý má k dispozici dvouhodinový vysílací blok. Styl či tvář každého bloku má moderátor zcela ve svých rukách.

Hosty si zve každý moderátor podle svého vkusu a také podle toho, co ho zajímá a o co se chce s posluchači podělit. Jedná se o zhruba měsíční pilotní projekt.

Rádio lze naladit přes webovou stránku www.divadlovceletne.cz, přes Facebook Divadlo v Celetné&Spolek Kašpar (kde lze také klást dotazy) a v aplikaci pro mobilní telefony Rádía.cz.

www.divadlovceletne.cz

listyprahy1.cz v nové online podobě